

İÇİNDEKİLER

	<u>SAYFA</u>
KISALTMALAR	IX
ÇİZELGELER DİZİNİ	IIV
ŞEKİLLER DİZİNİ	IIIV
1. GİRİŞ	1
2. MATERYAL VE METOT	3
2.1. Materyal	3
2.2. Metot	3
2.2.1. Materyalin Toplanması Sırasında İzlenen Yöntem	3
2.2.2. Anket Yapılacak İllerin Seçiminde İzlenen Yöntem	3
2.2.3. Örnek Köylerin Seçiminde İzlenen Yöntem	3
2.2.4. Anket Yapılacak Tarım İşletmelerinin Seçiminde İzlenen Yöntem	4
2.2.5. Verilerin Değerlendirilmesinde İzlenen İstatistikî Analiz Yöntemleri	5
2.2.6. Şekerpancarı Üretim Dalının Ekonomik Analizinde İzlenen Yöntem	5
2.2.7. Politikaların Analizinde İzlenen Yöntemler	6
3. BULGULAR VE TARTIŞMA	10
3.1. Dünya Şekerpancarı Piyasası ve Şeker Politikaları	10
3.1.1. AB'nin Şeker Politikaları	11
3.1.2. Türkiye'de Şekerpancarı Tarımına Yönelik Politikalar	13
3.1.2.1. Şekerpancarı Politikasının Kapsamı	13
3.1.2.2. Türkiye'de Şekerpancarı Politikalarının Uygulama Şekli	14
1) Kota Uygulaması	15
2) Şeker Kanunu	16
3) Özelleştirme	18
4) Şeker Politikaları ve Nişasta Bazlı Şeker Sektörü	18
3.2. Türkiye'de Şeker Pancarında Uygulanan Politikaların Analizi	20
3.2.1. Üretim ve Üretici Gelirlerine Etkisi	21
3.2.1.1. Şekerpancarı ve Şeker Üretimine Etkisi	21
1) Şekerpancarı Ekim Alanı	21
2) Şekerpancarı Verimi	23
3) Şekerpancarı Üretimi	23
4) Çiftçi Sayısı ve Örgütlenmesi	27
5) Şeker Sanayi ve Şeker Üretimi	28
3.2.1.2. Diğer Ürünlerin Üretimine ve Girdi Kullanımına Etkisi	32
3.2.1.3. Pancar Fiyatları ve Üretici Gelirleri Etkisi	34
3.2.1.4. Şeker Fiyatlarına Etkileri	36
3.2.2. Tüketim ve Dış Ticaret Etkisi	37
3.2.3. Kamu Kesimi ve Topluma Etkisi	40
3.3. Türkiye'de Şekerpancarı Üretiminin Özel Karlılığı	45
3.3.1. Şekerpancarı Geliri	45
3.3.2. Şekerpancarı Maliyeti	46
3.4. Türkiye'de Şekerpancarı Üretiminin Sosyal Karlılığı	47
3.4.1. Sosyal Fiyatların Hesaplanması	47
3.4.1.1. Ticareti Yapılabilen Malların Sosyal Fiyatlarının Hesaplanması	48
3.4.1.2. Ticareti Yapılamayan Malların Sosyal Fiyatlarının Hesaplanması	49
1) Arazinin Sosyal Fiyatı	49
2) İşgücünün Sosyal Fiyatı	50
3) Su Ücretinin Sosyal Fiyatı	51
4) Sermayenin Sosyal Fiyatı	51
3.4.2. Şekerpancarı İçin Politika Analiz Matrisi	51
3.4.3. Şekerpancarı İçin PAM'den Hesaplanan Etkinlik ve Karşılaştırmalı Üstünlük Katsayıları	53
3.4.4. Duyarlılık Analizleri	54
4. SONUÇ VE ÖNERİLER	56
KAYNAKLAR	62
EKLER	67
Ek 1. Şekerpancarı Üretici Anketi	67
Ek 2. Anket Yapılan İşletmeler Hakkında Genel Bilgiler	70

ÇİZELGELER DİZİNİ

	<u>SAYFA</u>
Çizelge 1. Ekim Alanı Genişlik Gruplarına Göre Köy ve Örnek Sayısı	4
Çizelge 2. Anket Yapılan Köyler	4
Çizelge 3. Ekim Alanı Genişlik Gruplarına Göre İşletme ve Örnek Sayısı	5
Çizelge 4. Politika Analiz Matrisinin Yapısı	8
Çizelge 5. Sosyal ve Özel Karlılık	9
Çizelge 6. Etkinlik Katsayıları	9
Çizelge 7. Şekerpancarı Üreten Önemli Ülkeler ve Dünya Üretimi	12
Çizelge 8. Şeker Pancarında Kota Uygulaması	16
Çizelge 9. Nişasta Bazlı Şeker Sektöründe Talep, Üretim, İhracat ve İthalat	19
Çizelge 10. Yapay Tatlandırıcıların İthalat Miktarları (ton)	20
Çizelge 11. Türkiye’de Şekerpancarı Ekim Alanı, Verim, Üretim ve Çiftçi Sayısındaki Gelişmeler	22
Çizelge 12. Dünyada Şekerpancarı Verimi (ton/ha)	24
Çizelge 13. Türkiye’nin Bölgelere Göre Şekerpancarı Üretimi (ton)	26
Çizelge 14. İller İtibariyle Şekerpancarı Üretimi (ton)	27
Çizelge 15. Türkiye’de Tarım Bölgelerinde Şekerpancarı Yetiştirilen İller ve Bu İllerdeki Fabrika Sayısı ile Toplam Kapasiteleri	25
Çizelge 16. Şekerpancarı Ekim Alanının Çiftçi Sayısı ve Tarla Büyüklüğüne Göre Dağılımı	27
Çizelge 17. Türkiye’de Tarımsal Amaçlı Kooperatifler (1.10.1999)	28
Çizelge 18. Türkiye’deki Şeker Fabrikalarının Kuruluş Yılları ve Kurulu Kapasiteleri (ton/gün)	29
Çizelge 19. Türkiye’de Şeker Fabrikalarının Kuruluş Yılı, Pancar İşleme Kapasiteleri, 1999 Yılında İşledikleri Pancar ve Ürettikleri Şeker Miktarı	30
Çizelge 20. TŞFAŞ’ye ve Bağlı Ortaklıkların Şeker Fabrikalarının Gelecekteki Durumlarına Yönelik Tahminler	31
Çizelge 21. Türkiye’nin Şeker Üretimi (bin ton)	32
Çizelge 22. Şeker Pancarına Rakip Ürünlerin Ekim Alanları İle İlişkileri	32
Çizelge 23. Şekerpancarı ve Rakip Ürünlerin Ekim Alanı Trendi ve Yıllık Artış Hızları	33
Çizelge 24. Çeşitli Faktörlerin Şekerpancarı Ekim Alanları İle İlişkileri	33
Çizelge 25. Şekerpancarı Fiyatının Gelişimi	34
Çizelge 26. %16 Polar Şeker Varlığı Esasına Göre Şekerpancarı Alım Fiyatları (TL/Kg)	35
Çizelge 27. Şeker Pancarında Ayni ve Nakdi Avans Ödemeleri	35
Çizelge 28. Yıllar İtibariyle Pancardan Sağlanan Gelir	36
Çizelge 29. Şekerpancarı Çiftçisinin Ortalama Geliri	36
Çizelge 30. Şeker Fiyatlarının Gelişimi	37
Çizelge 31. Türkiye’de Kişi Başına Şeker Tüketimi (kg)	38
Çizelge 32. Türkiye’nin Şeker İhracat ve İthalatı	39
Çizelge 33. Şekerpancarı Destekleme Alımları ve Bu Yolla Üreticilere Yapılan Transferler	41
Çizelge 34. Türkiye’de Şeker Destekleme Politikaları Kapsamında Şeker Pancarına Yapılan Destekleme Ödemeleri	42
Çizelge 35. OECD ve Türkiye’de Şekerpancarı için ÜDE	43
Çizelge 36. Türkiye’de ÜDE ve TDE	43
Çizelge 37. Dünya, AB ve Türkiye Şeker Fiyatları	44
Çizelge 38. Fabrika Sahalarında Üretilen ve İşlenen Şekerpancarı Miktarı	45
Çizelge 39. Şekerpancarı Üretim Faaliyetinin Ekonomik Analizi	46
Çizelge 40. PAM İçin Sosyal Fiyatlar	48
Çizelge 41. Şeker Pancarında Politika Analiz Matrisi	52
Çizelge 42. Şeker Pancarında Bazı Etkinlik Katsayıları	52
Çizelge 43. PAM’de Duyarlılık Analizleri	55

ŞEKİLLER DİZİNİ

SAYFA

Şekil 1. Türkiye’de Şekerpancarı Ekim Alanlarının Gelişimi	21
Şekil 2. Türkiye’de Şekerpancarı Veriminde Görülen Gelişmeler	21
Şekil 3. Türkiye’de Şekerpancarı Üretimindeki Gelişmeler	25
Şekil 4. Türkiye’de Tarımsal Ürünler ve Şeker İçin % ÜDE ve TDE	43